

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus MÄRTS 2024

Paastukuu juhtsalmiks on 1Kr 1:23 „Meie kuulutame ristilöödud Kristust, kes on juutidele ärrituseks ja paganaile narruseks.”

Märtsi viimane nädal on tänavu kirikuaasta olulisim pühadenädal, mis juhib meid läbi Kristuse kannatusloo meenutamise ülestõusmispühade rõõmusõnumini. Ristilöödud Kristuse ülestõusmine annabki meie usule tähenduse ja sisu. Et see on mõnelegi ärrituseks ja paljudele narruseks, on juba ammu teada tõsiasi. Ometi on just selles kuulutuses ja usus ainus tegelik lootus, mis maailma aidata suudab.

Ülestõusnu tunnistamine pahandas tollaseid juute, sest see tõi esile selle aja ühiskonna suhtumiste ja tõekspidamiste vildakuse. Inimlik ülekoosus jäi Jumala väe ees häbiväärselt kaotajaks, sest kuigi tollased usujuhid lasid valvesalga panna ristil surnud Jeesuse hauale vahti pidama, sündis midagi, mida ei nemad ega ka järeltulevad põlvned ole suutnud seletada. Seda ongi vaid usu kaudu võimalik tunnistada, et Kristus on üles tõusnud.

Ristil surnud ja kolmandal päeval üles tõusnud Kristuse tunnistamine ärritab meie ajas samuti nii mõndagi, sest see on vastuolus meile tuntud loodusseadustega. Ajastul, mil tehisintellekt suudab luua kunstiteoseid, kirjutada raamatuid ning mudeldada globaalseid tulevikustsenaariume, on paljude arvates aastatuhandete tagustest lugudest kinni hoidmine ja juhendumine häiriv ning teaduspõhisesse maailma sobimatu.

Arvutil pole tundeid ja tehisintellekt ei kahetse. Robotit on võimalik õpetada inimesega viisakalt ja hoolivalt suhtlema ja isegi matkima kahetsusavaldusi. Siiski pole ühelgi masinal tundeid ja ühtki robotit ei vaeva süümepiin. Inimeseks olemise suur võlu ja valu on tundeülluses. Üksnes inimesele on Jumal andnud võime ja vastutuse tunda sümpaatiat ja antipaatiat, armastada ja vihata, rõõmustada ja kurvastada ning otsida kogu selle tundeilma keskel tasakaalu, mis võimaldab üksteisele liiga tegemata elada. Meile on täiuslikuks eeskujuks Jumala armastus. Armastus, mis ohverdas end isegi nii ränkade eksimuste ja pattude eest, mida üksnes Jumala Poja veri sai lepitada.

Nüüd ongi meie otsustada, kas usume, et see ohver on ka meie eest toodud ja kas tahame õppida elama nii, et meile sellest ohvrast küllalt on. See on usu küsimus.

Mart Salumäe
koguduse õpetaja

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA MÄRTSIS

R, 1. märtsil kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik).

P, 3. märtsil kl 11 paastuaja 3. pühapäev. Jumalateenistus armulauaga. Teema: Jeesus – kurjuse võimu võitja. Teenivad piiskop emeeritus Tiit Salumäe ja Kalle Jätsa, organist Lia Salumäe (toomkirik).

T, 5. märtsil kl 18.30 toomkooori lauluproov (Jaani saal).

K, 6. märtsil kl 18 segakooori lauluproov (Jaani saal).

R, 8. märtsil kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik).

L, 9. märtsil kl 16 „Piibel köögis”. Piiblitunni peab vikaarõpetaja Kristel Engman.

Eelregistreerimine Maria 5358 3276 (pastoraat Suur-Lossi 1).

P, 10. märtsil kl 11 paastuaja 4. pühapäev. Jumalateenistus armulauaga. Lastekirik. Teema: eluleib. Teenivad piiskop emeeritus Tiit Salumäe, õpetaja Mart Salumäe ja Teno Ilves, organist Lia Salumäe (toomkirik); **kl 12.30** nõukogu koosolek (toomkiriku käärkamber).

T, 12. märtsil kl 11 EELK Lääne praostkonna konverentsi avajumalateenistus armulauaga. Teenivad piiskop emeeritus Tiit Salumäe ja õpetaja Mart Salumäe. Organist Lia Salumäe (Jaani kirik); **kl 18.30** toomkooori lauluproov (Jaani saal).

K, 13. märtsil kl 18 segakooori lauluproov (Jaani saal).

R, 15. märtsil kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik); **kl 14** teetund (Jaani saal).

P, 17. märtsil kl 11 paastuaja 5. pühapäev. Jumalateenistus armulauaga. Teema: kannatuse pühapäev. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Siim Kallas. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

T, 19. märtsil kl 18.30 toomkooori lauluproov (Jaani saal).

K, 20. märtsil kl 18 segakooori lauluproov (Jaani saal).

R, 22. märtsil kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik).

L, 23. märtsil kl 13–16 segakooori ja toomkooori ühisproov. Viljandi laulupeo ettevalmistus (Jaani maja); **kl 17** õhtupalvus Taizé lauludega. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja piiskop emeeritus Tiit Salumäe (toomkiriku ristimiskabel).

P, 24. märtsil kl 11 palmipuudepäeva jumalateenistus armulauaga. Lastekirik. Teema: Aukuninga alandustee. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Tiina Kütt. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

E, 25. märtsil kl 12 lillede ja mälestusküünla asetamine Emaaltarile ristimiskabelis. Naiskodukaitse ja õpetaja Mart Salumäe.

T, 26. märtsil kl 18.30 toomkooori lauluproov (Jaani saal).

K, 27. märtsil kl 18 segakooori lauluproov (Jaani saal).

N, 28. märtsil kl 18 suur neljapäev. Jumalateenistus armulauaga. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Teno Ilves. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

R, 29. märtsil kl 13.30 suure reede jumalateenistus ja ristikäik. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Siim Kallas. Laulab segakoor. Organist Lia Salumäe (toomkirik ja linnuse hoov).

L, 30. märtsil kl 17 pühademunade värvimine lastekiriku lastega õpetaja Sirje Jätsa kodus, registreeruda 523 7015; **kl 20** vaikse laupäeva jumalateenistus. Paasaküünla süütamine. Teenivad õpetaja Mart Salumäe, vikaarõpetaja Kristel Engman ja Kalle Jätsa. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

Üleminek suvejale!

P, 31. märtsil kl 11 1. ülestõusmispäeva jumalateenistus armulauaga. Teenivad piiskop emeeritus Tiit Salumäe, õpetaja Mart Salumäe ja Tiina Kütt. Laulab segakoor. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

PEAPIISKOPI KARJASEKIRI

PALVEPÄEVAKS JA PAASTUAJA ALGUSEKS

Tuhkapäeval, 14. veebruaril 2024

Tuhkapäev tähistab paastuaaja algust. Kirikukalendris on tuhkapäev märgitud palvepäevaks. Mõtleme palves oma maale ja rahvale ning asetame oleviku ja tuleviku Jumala ette. Prohvet Joeli kombel palume: *Säästa, Issand, oma rahvast, ja ära anna oma pärisosa teotuseks, paganaile pilgata!* (Jl 2:17a) Ammuse tava kohaselt loetakse palvepäeva jumalateenistusel ette Jumala kümme käsku. Käskude valguses peegelduvad meile kõik teod ja tegematajätmised. Saame hinnata neidki otsuseid, mida on langetanud rahva nimel meie juhid – külas, linnas või riigis, ka koguduses ja kirikus. Millised otsused, teod või sõnad väärivad Jumala sõna valgel meelearanduse teele asumist? Millised neist on prohvet Joeli tsiteerides *paganaile pilgata* ning milliste otsuste kohta võiks pilkajad küsida: *Kus on nüüd nende Jumal?* (Jl 2:17b)

Olevik sünnitab tuleviku. Kõigi otsustega, mida iseenda, oma laste, oma maa ja rahva, inimkonna ja looduga seoses langetame, kaasneb vastutus. Vastutus tuleb võtta ka otsustega viivitamise eest. Vastust Jumalale tuleb aga anda kõige tehtu ja tegematajätmise eest.

Suuremaid ja väiksemaid võimureid tunneb iga ajastu. Neid leiab iga rahva hulgast, igast vanusest ja soost, ainelisest staatusest ja haridusest sõltumata. Võimu saab tarvitada või kuritarvitada. Igaühe nimi, kes võimu ja aega kasutab oma patuste ambitsioonide realiseerimiseks, kirjutatakse ajalukku ebaõiglase juhina. Nii näevadki meie kaasaegsed ülekohtu rahvaste ja riikide üle, paraku ka vaenamist, vägivalda ja sõdu, mis ei lõpe enne, kui vägivaldsejad meelt parandavad.

Oma pattu õigustav inimene ei ole näinud eksimas ennast, vaid on kahelnud Jumalas ja Jumala sõnas. Jumal pannakse vastutama sobimatus ilmas, näljahädas ja puuduses, ebaõiglastes juhtides, ülemates ja valitsustes; igas õnnetusjuhtumis, katastroofis ja kataklüsmis; igas haiguses, valusööstus ja epideemias; igas sassi läinud suhtepuntras, tüliküsimuses ja õnnetus armastuses. Iga ristiinimene teab, et ekslik ei ole Jumal. Ekslikud oleme meie. Meelearandust ei vaja Jumal. Meelearandust vajame meie.

Oma patte ja eksimusi tunnistades, üksi ja üheskoos Jumala ette alandudes saame loota usus Issandasse Jumala armule. Kristus on igale patusele, kes meelt parandab ja Jumala armu igatseb, alati leitav!

Õnnistatud paastuaega soovides

Urmas Viilma
peapiiskop

KANNATUST, AINULT KANNATUST!

Puhja koguduse õpetaja Tiit Kuusemaa jutlus kannatusajaks

Esimesel kannatusaja pühapäeval pajatas oma jutluses üks vastne EELK vaimulik näitlikku lugu oma (muide, kunagi Eesti meistriks tõusnud) sportlase minevikust, kuidas ta oli treeninud ühe Soome tunnustatud treeneri käe all. Urmas püüdnud jääl uisutades sooritada kõik harjutused perfektselt, kukkumata, õnnestunult. Ometi pälvis ta treenerilt lause: kui sa mitte kunagi ei eksi ega kuku, siis ei koge sa eales, milleks oled suuteline tegelikult. Sinu sooritus on küll väliselt ilus, kuid pigem keskpärane. Sedasi ei jõua iial tippu.

Samal pühapäeval loeti altarist kaht lugu kiusamisest: esmalt Aadama ja Eeva langemisest ja teiseks Jeesuse 40päevasesest viibimisest kõrbes. Neid kaht kõrvutades hämmastab asjaolu, kui kerge oli esiinimeste libastumine, hoolimata täiuslikust keskkonnast, Jumala erilisest ligiolust, ja et nende kõik (!) vajadused olid niigi rahuldatud. Algsed inimesed olid kui paariaastased lapsed, totult süüdimatud. Nad olid vaimuliku arenguastme madalaimal tasemel, millest allapoole langeda pole võimalik. Teisalt aga viibis Teine Adam liivaluidete vahel äärmuslikus puudujäägis, füüsilises ja hingelises piinas: janu, nälg, kõrvetav leitsak päeval ja külm öösel. Üksindus, mahajätetus, teadmine, et sul pole kedagi, kes mõistaks, toetaks, halastaks. Milline vastuolu! Oeh, häbi tunnistada, kes ma ise pole ööpäevagi kõrbes pidanud olema, minule on piisanud juba tühjast kõhust ja unisuse vaevast (nt pühapäeva õhtul), et hakata käituma imelikult, suutmata enam täielikult juhtida oma meelt ja käitumist. Aga Jeesus kehas seal kõrbes inimvõimete absoluutset lage, jäädes lõpuni väarikaks, võitjaks.

Mõeldes nüüd endi peale, olgu nn ilmainimestena või juba vilunud kristlastena, paigutume igaüks kuhugi sinna Esimese ja Teise Aadama vahele. Päril ilmselt jõuab igaüks meist – kui Jumal oma kaitsva käe ära võtab – mingisse kriitilisse äärmusseisundisse, mil murdume, osutudes kergeks saagiks Saatana ahvatlustele. Sõltub ainult n-ö tehisoludest (inimese põhivajaduste puudulikkus, + vaevamise ajaline kestus, + hüljatuse/reedetuse kogemine), kuni jõuan samasuguse ahastuseni, mida koges Peetrus, kuuldes kuke teist öist kiremist, suutnud salata oma Õpetajat tervelt kolm korda. Piiblist mäletame ka näiteks Eelija, Iiobi ja Sauluse/Pauluse isiklike kogemusi, mida on üldistatud kui (enese)kaotust. *C'est la vie...*

Seesama eelmainitud sportlase minevikuga vaimulik on nüüd valdavalt ärimehe rollis, olles seega „käpp” raha saamises ja ka kaotamises. Huvitav oli tema riskantne valmisolek varast ilma jääda, mis oleks just nagu loomulik. Mida ütles meile aga Jeesus tähendamissõnas talentidega kauplemisest? Kas ostmine-müümine-vahetamine on ikka kindla peale minek? Ei, vastupidi, see tähendab alalist riski kõrbeda. Turvalisem oleks ju oma rahanatuke panna pankka nn investeerimiskontole pisukest intressikest kandma, mis ausalt öelda ei erine palju oma talendikese maa sisse kaevamisest (et varganäod sedagi pihta ei paneks), – sisult nullsumma mäng ikkagi inflatsiooni arvestades.

Nii kirikus kui ka ilmlikus elus – üllatav, et vahet polegi – jagunevad inimesed me ümber kahte lehte. Eriti ilmneb see liikluses: ühed juhid sõidavad tuimalt liikluskäitumise järgi, olenemata aastaajast, ilmast ja teeoludest. Ehk siis kiriku kontekstis elavad laitmatut elu ja evivad eeskujulikku mainet. Turvalisem on viibida ettearvatavate kaaskodanike keskel. Teised aga on tülikam seltskond: nõeluvad maanteed mööda vahel isegi reegleid rikkudes; koguduses kipuvad sellised olema tüütud õiendajad, isepäised mõtlejad, tihtilugu teoloogiliselt kahtlaste piiride kompajad. Kui kuskil peaks olema mingi jama, avarii või konflikt, siis etteaimatavalt võime selle keskmest leida tolle teist tüüpi ligimese. Nood tüübid on pahatihti kahtlase mainega kui eksi(ta)jad ja patustajad. Vaevalt et selline pääseks ilmlikul või kiriklikul karjääriredelil tippu välja, vähemalt mitte tavalisel rahuajal normaaloludes.

Kas tõesti on Jumal meid sellisteks isesugusteks ja vastamisi olijateks luues eksinud? Võiksime ju unistada, et vähemalt kirik jääks rahuks, kuhu ei ulatu tormiliste suhete murdlained. Miks on Ta küll lubanud meie, nunnude lambukeste sekka säherdusi kõvade kõverate sarvedega oinaid ja koguni valusalt torkivaid sikkegi? Kui palju oleme palunud Issandat, et selliseid me keskelt eemaldataks, sarnaselt Paulusega, kes oli kimpus mingi salapärase „vaiaga” oma ihus?!

Võime minna vaidlema, kummad inimtüübid on „paremad” ja „õigemad” Jumala silmis, ehk: kes meist pääseb aulisematele kohtadele Taevase Pidulaua ääres ja kes jäetakse ülepea ukse taha? Kärsitud, nagu me oleme. Aga kui järele mõelda, siis nii nagu lukksepa ja hambaarsti riistakohvril on palju kõige

erinevamaid instrumente, nii osutume meiegi isesugusteks tööriistadeks Kõigevägevama kätes. Teisisõnu kujutame endast eri omadustega savi liike, millest Potissepp võtab vormida anumaid väga mitmeks tarbeks. Miks mitte vaadelda üksteist kui unikaalselt kauneid, naljakaid ja kummalisi saviastjaid Issanda savikoja riuilil, või minna lapsemeelselt (inim)loomaaeda kaema kilpkonna ja okassiga, pärdikut ja paabulindu?

Ei, me pole põrmugi võrdsed. Isegi mitte võrreldavad – iseäranis aimamisi muistse poleeritud vaskpeegli tuhmi peegelduse paistel. Muide, just täna, neid ridu kirjutades avaldas Postimees Tartu ja Tartumaa 100 mõjukaima isiku edetabeli. Kolm korda võite arvata, mitu siinset vaimulikku või ägedamat ilmikut nende saja sekka mahtus. – Õige! – Täpselt null. Ja mis siis?

Ükski meist ei saa valida endale ei vanemaid, ei sugu ega olustikku, kuhu oleme sündinud ja mis meid vorminud. Pole siis minu asi arvustada teist, kes on saanud kaasavarana ellu kaasa olgu minust poole rohkem või poole vähem talente. Ainus, millele Jeesus ja tema kirik õpetab mind keskendumata, on minu enda Isik, mis harukordselt kordumatu. – Unikaalne isiksus/võti, – sobivana enneolematute olukordade lukuauku, muidugi juhul, kui ma (Püha Vaimu julgustusel) selle riskiga nõustun. Hoolimata, kuidas ma teiste jaoks välja paistan, ega teadmata ette, kas ma õnnestun või mitte. Isegi kui juhtun olema „peotäis vaskset peenraha”, isegi sellisena on mul võimalus kaubelda, panustades ennast, oma Isikut 100% selleks, et saavutada – taeva armust – teist sama palju lisaks.

Üks priske Karlsson armastas korrata: „Rahu, ainult rahu!”. Seda mehikest parafraseerides: *kannatust, ainult kannatust!*

SAAME TUTTAVAKS – KAIRE KLESMENT

Unistades palverännakust Jaakobiteel

Suur osa meie koguduse tööst on võimalik tänu tublidele vabatahtlikele kaastöölisele. Oma panusega teevad nad koguduse omanäoliseks. Selliste kaastöölise hulka kuulub ka Kaire Klesment. Ta konfirmeeriti 2017 ja valiti neli aastat hiljem meie koguduse nõukogu koosseisu. Ta on leidnud omale koha kirikuvalvurite hulgas, nii jumalateenistuste ajal kui ka suvises teeliste kiriku valves. Kaire initsiatiivil kutsuti 2022. aasta lõpus ellu meie koguduse teatrireisid.

Oma lapsepõlvest mäletab Kaire, et kirikuteemadel siis üldse ei räägitud. „Ju oli hirm nii suur,” arvab ta tagantjärele. Tol ajal oli see väiksele lapsele nagu müstika. „Vanavanematel oli suur piibel ja kuldse äärega lauluraamat, kust salaja sai loetud. Keegi seda ei keelanud, kuid ei selgitanud ka,” tõdeb Kaire. Ta isa ja isa õed olid kõik lapsena ristitud ja hiljem leeris käinud. Isa pere käis aeg-ajalt ka vennastekoguduse palvetundides. Isa pere on pärit Tõmmiku külast Keila lähedalt. Seal veetis Kaire oma lapsepõlvesuved ja koolivaheajad.

Kaire meenutab, et vanatädiga lapsena Keilas käies ja kiriku juures bussilt maha tulles peatus vanatädi ikka kiriku väravas ja lausus midagi vaikselt omaette. Kui tüdrukutirts väravast sisse tahtis astuda, keelas vanatädi: „Sinna me, latseke, minna ei tohi.”

Kaire ema on kasvanud Vergis, Lääne-Virumaa rannakülas. See on põline kalurite pere, seotud mere ja rannaga. Kaire vanemad kohtusid Tallinnas. Esimesed 16 kooseluaastat möödusid ühiskorteritoas, sündisid kuus aastat vanem õde ja Kaire. Ema töötas teaduste akadeemia kommunaalvalitsuses ja isa oli Tallinna 3. autofiliaalis autojuht. Kui tüdruk esimese klassi lõpetas, kolis pere Lasnamäele kauaoodatud uude kaunisse korterisse. Õega on Kairil tänini väga lähedane suhe, mis on saanud eriti oluliseks pärast vanemate surma.

1988 kutsus klassijuhataja Maaja Kallast Kaire klassile usust, vabadussõjast ja Eesti Vabariigi ajaloost rääkima Mart Laari, Einar Soone ja Külle Arjakase. Algasid põnevad ajad. Kaire hakkas käima Kaarli kirikus. Olles õppinud teenindus- ja personalijuhtimist, asus ta tööle kaubandusse. 1991. aastal abielludes ja Haapsallu kolides ei käinud ta aastaid kirikus. „Otsisin pidevalt midagi puudu olevat ja kui sattusin kirikusse, siis tundsin ennast hästi,” nendib Kaire.

Abielust sündis kaks tüdart, kes on nüüd täiskasvanud. Getter õpib Tallinna tervishoiu kõrgkoolis õendust, Hanna-Riina töötab Keilas eripedagoogina ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste juhina ning kasvatab omakorda tüdart. Lapselaps Loore Amelia on viieaastane. Kaire naudib vanaemaks olemist

väga. Kui tütre tütar Haapsalus on, käiakse laupäeviti koos Müüriääre pagaris ja pärast seda lasteraamatukogus jutuhommikul. Samuti vaatavad nad meelsasti koos teatrietendusi. Oma teest Haapsalu kogudusse räägib Kaire, et jõudis siia mitme suunava elukogemuse tõttu 2017. aastal. Erivajadusega lapselapse sünd ja surm muutsid täielikult ta eluvaadet. Kaire soovis vahetada elukutset ja asus õppima hooldustööd Haapsalu kutsehariduskeskuses. Pärast õpingute lõppu töötas ta tegevusjuhendajana ASi Hoolekandeteenused Haapsalu ja Uuemõisa üksustes, toetades psüühiliste erivajadustega inimeste igapäevaelu. Viimased kaks aastat on ta tiimitöö spetsialist, mida võib võrrelda juhiabi tööga – tuleb teha kõike, mis tarvis. Kuna Kairele on erivajadusega inimesed väga südamelähedased, on ta oma vabast ajast osalenud ka audioraamatute lindistamise projektis. Hiljuti tundis ta suurt rõõmu, kui Anni Oraveer Eestimaa uhkuseks nomineeriti. Kaire kurvastab, kui näeb või kuuleb ühiskonnas halastuse ja armastuse puudumist ligimese vastu.

HKHK grupikaaslastega suhtleb ta siiani tihedalt ja teeb nendega suviti ühiseid reise. Väärt sõprus tekkis ka ühe õpetajaga. Just Jana Raag oli Kairele oluline motivaator, et asuda piiblit tundma õppima. Kaire käis leiris ja pärast seda algas koguduse kool, rahuldumaks Kaire soovi minna rohkem süvitsi. Kahe aasta vältel käsitleti koguduse koolis 33 teemat. Sai koos piiblit uurida ja palveosadust kogeda. Nii leeriaeg kui ka koguduse kool meeldisid Kairele väga. Praegu tunneb ta puudust põhjalikumast piiblikoolist, kuid ei ole leidnud selleks sobivat lahendust.

Kairele meeldib käia „Piibel köögis” kogunemistel. „See on super väljund Sõna jagamisele, ühendatud temaatiliselt ka söögitegemise ja -nautimisega,” kiidab Kaire. Samuti on tal hea meel olla kaastegev „Piibel köögis” kokaraamatu väljaandmisel.

Igal nädalal osaleb ta oikumeenilises naiste väikerühmas. Ka teater ja kirjandus on talle olulised, et oma akusid laadida. Ta armastab

kõndida. „Minu suurim unistus on minna palverännakule Camino de Santiago radadele,” nendib Kaire ja lisab, et enne võiks ka Eestis mõnel palverännuteel käia. „Liikumine ja vaimsus kokku panna on äge,” arwab ta.

„Mulle meeldib Haapsalus elada ja töötada. Meeldib elada mere ääres,” ütleb Kaire rahulolevalt. Kõige lemmikumaks on siiski koht, kus elas emapoolne vanaema – männimets ja avameri.

Maria Strauss

TOETA „PIIBEL KÖÖGIS” KOKARAAMATU ILMUMIST

„Piibel köögis” toimkonna suur eesmärk on välja anda kokaraamat retseptidega, mida aastate jooksul on piiblitundide sarjas proovitud. Peamine on aga inspireerida kaasteelisi ja teisi kogudusi sellesarnaseid piiblitunde pidama ja otsima Pühakirjast midagi, mis meid tänapäeva maailmas kõnetab ja liidab, nagu näiteks head maitseelamused. *Maitske ja vaadake, et Issand on hea.* Ps 34:9

„Piibel köögis” kokaraamatu väljaandmise toetuseks on oodatud annetused koguduse arvelduskontole EE037700771009920397 (LHV), EELK Haapsalu Püha Johannese Kogudus. Sihtotstarbelistelt nimelistelt annetustelt arvestatakse tulumaksusoodustust samuti nagu liikmeannetustelt.

MINU KODUMAA

Läänemaa ühisgümnaasiumi 11.H klassi õpilase Maarja Plamuse kõne Eesti Vabariigi 106. aastapäevaks, mis sai Heino Noore kõnekonkursil koguduse eripremia

*Su üle Jumal valvaku,
mu armas isamaa!
Ta olgu sinu kaitseja
ja võtku rohkest õnnista,
mis iial ette võtad sa,
mu kallis isamaa!*

Need lootust täis lauluread pärinevad meie hümnist, mille pani kirja Johann Voldemar Jannsen. Jannsen oli mees, kes püüdis iga hinna eest säilitada eestlust ja äratada meis rahvustunnet, ta väärtustas haridust ja kirjutas oma ajalehte Perno Postimees just nimelt eesti keeles. See ei tundu meie jaoks midagi ebatavalist, poed on täis eestikeelseid ajalehti ja ajakirju, aga Jannsen oli see julge mees, kellest see kõik alguse sai.

Jannseni soov, et tema armastatud isamaa saaks rohkesti õnnistatud, täitus. Meie põlvkond on näinud kõige vabamat ja ilusamat aega terves Eesti ajaloos. Meil on kõik, mida me vajame, ja veel palju muudki. Paraku võis Jannsen sellest ainult unistada, et väikesest Balti riigist võiks ükskord saada vaba, päriselt vaba riik. Meie jaoks on see aga tegelikkus.

Ilusaid asju on Eestis palju, nagu meie oma keel – eesti keel. Kaunid sõnad lendavad taeva poole just meie enda kodumaal. Keegi teine pole eesti keelt hinnanud nii nagu eestlased ise ja ilma meieta ei saa see ka püsima jääda. Globaliseerumise tulemusena on meie keelde sügenenud hulganisti ingliskeelset slängi. Pole paha hinnata teisi kultuure ja keeli, aga ei tasu unustada, kui palju on meie esiisad ja ka esiemad võidelnud selle nimel, et meil oleks eestikeelne haridus, eestikeelsed raamatud ja inimesed, kes armastavad oma emakeelt.

Meie loodus on samuti ilus, ilusad on metsad ja ilusad on järved, ilusad on rabad ja ilusad on sood. Selline on minu kodumaa, siia olen ma sündinud ja selle maa mulda soovin ma ka puhkama jääda. Kas need kaunid kohad on ka järgmise saja aasta pärast nii ilusad? Ei oska öelda, aga palju oleneb meist endist. Kas austame seda ilusat kodumaad, mille Looja on meile kinkinud, kas austame neid metsi, mis on meid varjanud ja andnud ellujäämiseks kõik vajaliku. Kas meie ahnus on liiga suur, et jätta alles natukenegi seda metsa, kust meie ise pärit oleme, metsa, kus on ikka alles nii palju ilu.

Ilusaid asju on Eestis tõesti palju, ilusad on inimesed, ilus on keel, ilusad on laulud ja ilusad on traditsioonid. Meil kõigil on oma lugu rääkida ja seda just siin Eestimaal. Ma loodan, et võtate tänase päeva, et järele mõelda, milline ime ja õnnistus on olla osake Eestimaast, käia vabal maal ja laulda oma hümnid „Mu Isamaa, mu õnn ja rõõm”.

Ilusat vabariigi aastapäeva kõigile!
Elagu Eesti!

„KUS ON ARPADI KUNINGAS?” KUTSUB LUGEMA

Lugemiselamus: Árpád Arder „Kus on Arpadi kuningas?”. Elu eesmärgi otsingud. Logos 1992

Sain selle näiliselt õhukese, aga väga sisutiheda raamatu eelmisel aastal sünnipäevakingituseks. See on tõeline leid. Siiras ja ehe, naljakas ja kurb, sõjakoledustes õudne. Katkendid raamatust räägivad iseene eest.

Árpád Arder (1922–1995) oli, nagu lugemisel selgus, omanäoline ja mitmekülgne 20. sajandi

vabakoguduse vaimulik, kes sündis Ungaris. 6. detsembril 1922 kell 15.30 küsis doktor Szlabey emalt: „Kas soovite tenorit või bassi?”

Põnevaks teevad raamatu tolle aja kuulsad ühiskonnategelased, kes on Árpád Arderile sugulased, ja mälestused Haapsalust. Autori emapoolne vanaisa oli Jaan Poska. *Aga suurema osa suvedest sai mul toona mööda Haapsalus. Sääli oli Poskadel Kuursaali lähedal õige mitu maja.*

Tema isa oli kuulus ooperilaulja Aleksander Arder. *Minu isa oli „Estonia” ooperisolist. Üks andekamaid baritone, kes meil läbi aegade on olnud. „Estonia” ehitajad olid aga teinud ühe saatusliku vea: ooperi- ja kontsertsaali vahel asetses kõrts. Sellesse kõrtsi on uppunud nii mõnigi paljutöötav anne ja mõnigi perekonna õnn.*

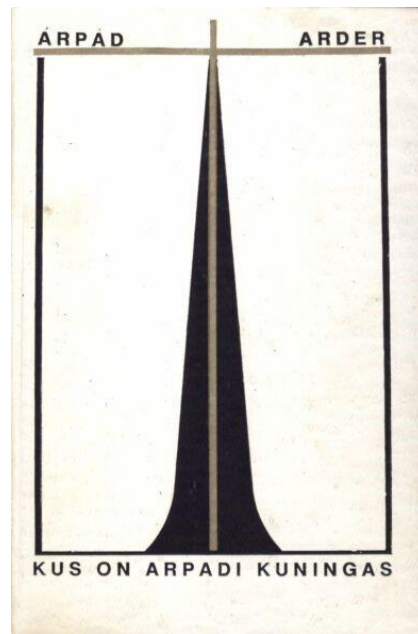
Suurt mõju avaldas talle võõrasisa Eduard Laaman. *Olen Laamanile võlgu mitte üksnes oma vaimse, vaid ka oma füüsilise olemasolu. Ta päästis mind uppumissurmast. See lugu juhtus Haapsalus, kui olin umbes kümneaastane. Kui olin oma ujumisokuses juba küllalt kindel, otsustasin seda emale Paralepa paadisilla juures demonstreerida. Oma õnnetuseks ujusin piki silla äärt mere poole. Väsisin õige pea ja otsustasin jalad põhja lasta, aga põhja enam polnud. Ema mõistis, et asi on tõsine. Kuna ta ise ujuda ei osanud, hakkas ta Eduardi appi hüüdma. Eduard oli end peale äsjast suplust juba riidesse pannud, jooksis nüüd täies riietuses paadisillale, hüppas vette ja jõudis mu enne viimast vajumist välja tõmmata.*

Autori noorus jääb segastesse ja õudsetesse 1940. aastatesse. Sõjakeerises sattus ta Saksamaale; Tšehhi põrgusse. Seejärel saadeti vangilaagrisse Venemaale. Patarei vanglas elas ta elu mõtet otsides ja piiblit lugedes läbi täieliku muutumise. *Alustan Piibli lugemist kohe Uuest Testamendist. Esmakordselt loen seda raamatut ainsa siira mõttega – leida tõe. Nüüd olen raamatu ees avatud hingega – ja raamat avab enese ka mulle. Kui olen seda lugenud umbes 2 nädalat, juhtub midagi täiesti ootamatut. Lugedes mingit paika evangeeliumis, ilmub mulle Jeesus Kristus sisemiselt nii elavana, et ühegi mu kaaslase ega mu enesegi olemasolu ei ole nii reaalne. Ma ei kuule ega näe Teda, vaid tunnetan Teda oma olemuse sügavuses. Ja samas sünnib seal sügavuses veel teinegi ime: sellest kohtumise hetkest saab minust uus inimene. Ja korraga on mulle selge, et mul on käes, mida olen otsinud. Jeesus elab – tähendab eksisteerib vaimne, igavene maailm. Ja Ta ütleb: Mina elan ja teie peate ka elama.*

Vanglast lahkudes leiab ta rahakotist tükikese paberit piiblisalmiga: „Ja üks tugev ingel tõstis kivi, nii kui suure vesikivi, ja viskas ta merre öeldes: „Nõnda visatakse suur linn Baabülon äkitselt ära ja teda ei leita mitte enam.” (Ilm 18:21) Ja siis alles meenub mulle, et vangis olemise esimesel hommikul Loksa kordonis võttis üks minu saatusekaaslastest taskust väikese vestitaskutestamendi ja ütles pooli naljatades: võtame igaüks siit endale ühe salmi. See vana Paabel mu sees võeti äkitselt ära ja ma loodan, et seda ei leita sealt enam üles.

Enne suuri otsuseid usaldas ta Jumalat ja küsis juhatust. Autori elus oli väga palju imesid. Südamel on jälle käsk võtta piiblist endale üks salm. Lause, millesse kuulub minu nimi, on järgmine: „Kus on ..Arpadi kuningas?” (Jesaja 37:13) Mul on kuningas – mul pole tarvis muretseda. Kindla teadmisega, et mu asi on kuninga käes, lähen tagasi staapi.

Raamat on tõsise sisuga, nauditavalt humoorikalt kirjutatud. Huumor ja armastus pidid maailma päästma. *Nali elust enesest. Röömsana teatab Arpad oma kolmandale lapsele Madlile, et ta on saanud väikese õe. Madli küsib: „Kas ema ka juba teab?”*

Anne Vooremaa

KUULAMISSOOVITUSED

Paastuaja kuulamissoovitusteks pakun kolme saadet Vikerraadio saatesarjast „Eesti lugu”, kus räägitakse kirikuõpetajast, koolihariduse edendajast, Piibli tõlkijast ja põhjasõja märtrist Adrian Virginiusest.

<https://jupiter.err.ee/1609190492/eesti-lugu-adrian-virginus-pohjasoja-marter>

<https://jupiter.err.ee/1609197026/eesti-lugu-adrian-virginus-hingekarjase-ja-tolkija-koolitee>

<https://jupiter.err.ee/1609204049/eesti-lugu-adrian-virginus-noor-eestlane>

Mart Salumäe

ÜLESKUTSE TOETADA KOGUDUSEMAJA REMONTI

Alanud on sihtotstarbeliste annetuste kogumine KOGUDUSEMAJA (Kooli 6, Haapsalu) ruumide renoveerimiseks, et kogudus saaks selles ajaloolises hoones kasutusele võtta ka need ruumid, mis veel ootavad põhjalikku remonti ja korrastamist.

Kogudus on selle hoone korrastamiseks suutnud juba palju teha. Majal on uus katus, taastatud on hoone ajalooline välisilme ja kasutuskõlblikuks on remonditud koguduse kantselei ruumid. Üle poole hoone ruumidest pole aga veel kasutatav ja ootab renoveerimist.

Oma annetusega saad toetada EELK Haapsalu Püha Johannese kogudust kogudusemaja renoveerimise lõpuleviimisel. Sihtotstarbelistelt nimelistelt annetustelt arvestatakse tulumaksusoodustust sama moodi nagu liikmeannetustelt.

Pangakontod: EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus, EE811010602003965006 (SEB), EE442200001120274032 (Swedbank). Selgitus: kogudusemaja.

KUU JUHTSALM JA PALVE

Sina olid mulle abiks ja su tiibade varju all ma võin hõisata. Ps 63,8

Kui Jumal on meie poolt, kes võib olla meie vastu? Rm 8,31

Armas Jeesus, Sina tead, et ma kipun kartma, aga ole minuga hell ja kannatlik, palun anna mulle mõista igal päeval, et Sinu vari ja kaitse on minu kohal. Kui Sina oled minuga, siis ei saa ju keegi mulle kahju teha.

Luiged. Kristina Viin. Eesti Kirik - 31. märts 2021

SÜNNIPÄEVAD MÄRTSIS

1. märts	Tamur Tammine	
2. märts	Tiit Aedmäe	65
	Kaido Rehkalt	
	Gloria Magdalena Strauss	
3. märts	Lilli Veide	85
	Tormi Ojasoo	
4. märts	Tiina Kütt	
	Grete Katharina Strauss	
5. märts	Leida Niinemäe	91
7. märts	Aili Sauk	90
9. märts	Indrek Kalda	50
	Sten Pöld	
10. märts	Liisi Holmberg	
	Cheiti Raudkats	
	Gregor Kolimaa	
11. märts	Küllike Valk	
	Emma Miia Martson	
	Hilde Julie Jets	
12. märts	Kerli Loopman	
13. märts	Mart Salumäe	
14. märts	Liis Sahk	
15. märts	Rivo Reiser	
16. märts	Sigrid Tarkmeel	89
	Silvi Baradinskas	83
17. märts	Vaike Pertel	89
	Heli Tammik	73
	Vallo Vilt	
	Tõnu Parbus	
	Katrin Jets	
	Enna Haapsal	
18. märts	Kaidi Mutso	
21. märts	Rosanna Noor	
22. märts	Ülo Birnbaum	81
	Laur Soidla	
23. märts	Kadri Rehkalt	
24. märts	Rait Bachman	15
25. märts	Triin Laasi	45
26. märts	Heli Seervald	
	Tiit Lõhmus	55
27. märts	Aire Nilb	
	Kristel Borman	
28. märts	Angeliina Schwindt	
	Kristi Ainjärv	
31. märts	Linda Sain	87
	Reino Kaukes	50
	Eva Cramer	
	Oskar Saareväli	

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

FOTOMEENUTUSI VEEBRUARIKUUST

11. veebruaril oli õpetaja Mart Salumäe introduksiooni jumalateenistus. Peapiiskop Urmas Viilma assistendid olid piiskop emeeritus Tiit Salumäe ja praost Kaidi Saak. Kaasa teenisid Eesti Kaitseliidu peakaplan Peeter Paenurm, politseikaplan Tuuli Raamat ja vikaarõpetaja Kristel Engman.

Introduktsioonipäeva kohvilaua kattis „Piibel köögis” toimkond. Piiblitunni pidas peapiiskop Urmas Viilma. Fotod: Ada Peterson

Meenutusi introduksioonist Haapsalus 48 a. tagasi. Koguduse õpetaja ametisse seati Tiit Salumäe.

24. veebruaril pühitsesime Eesti Vabariigi 106. aastapäeva.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS

Kantselei 473 7166, Kooli 6, 90501 Haapsalu
Õpetaja 5346 7922
E-post haapsalu@eelk.ee
Koduleht haapsalu.eelk.ee
Facebook facebook.com/Haapsalukirik
Pangakonto EE811010602003965006 (SEB), EE442200001120274032 (Swedbank),
EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS
Registrikood 80210533

Koguduse kantselei avatud kolmapäeval ja reedel kell 10–14.

Kohtumine koguduse õpetajaga palume varem kokku leppida.

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huviliste postkasti. Teatage soovijate e-posti aadressid koguduse kantseleisse. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja ettepanekuid, millest Johannese Sõnumites lugeda soovitakse.

Toomkirik on avatud pühapäeviti kell 10–12.30. Piiskopilinnuse muuseumi kaudu saab kirikut külastada K–P 10–18. Koguduse külalistele on toomkirik ja Jaani kirik avatud ettetellimisel.

Piiskopilinnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt linnus.salm.ee/sundmuste-kalender/

EELK tegemistest saab lugeda e-kirik.eelk.ee, eelk.ee ja www.eestikirik.ee

TOIMETUS

Mart Salumäe	mart.salumae@eelk.ee , 5346 7922
Tiit Salumäe	tsalumae@yahoo.com
Kristel Engman	engmankristel@gmail.com
Lia Salumäe	salumae.lia@gmail.com
Lehte Ilves	lehte.ilves@gmail.com
Maria Strauss	mariastrauss@gmx.de
Sirje Jätsa	sirjejatsa2@gmail.com
Teno Ilves	teno.ilves@gmail.com
Anne Vooremaa	annevooremaa933@gmail.com
Heli Tammik	vanakaru11@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008.

Issand, Sina tead, et kõik me soovime maa peale rahu!